

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

355.23

Hely

08

Idő

"1901"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím Ludovika kibővítése

Forrás:

Esti ujság.

Bp.

(Hely)

1901

(Idő)

III/7.

(Köt. v. füz.)

A Ludovika kibővítése.

— Levél a szerkesztőhöz. —

A magyar tisztképző Akadémia ormótlan kőfalából ismét lebontottak egy darabot, s magas szálakat ástak el a lebontott kerítés hosszában. Az Ullői-ut másik oldalán levő házak tulajdonosai némi megkönnyebbüléssel szemlélik ezt: a főváros természetes fejlődésének útját álló rengeteg kaszárnyaterület, a mivé a hajdani gyönyörű Orezy-kert vált, egy szerény kis lépéssel mintha közelednék ahhoz, hogy városi képet öltjön.

Csakhamgy nagyon rövid vonal az, a mit a kerítésből lebontanak, alig harminc méternyi, azontul van még vagy két kilométernyi kőfala a rengeteg területnek, négy utcára szóló, az ott fog éktelenkedni időtlen időkig, s piszkos, elhanyagolt külsejével, leomló vakolatával, meszeletlen barna szennyeségével tönkre teszi a körülötte fekvő utcák városi jellegét, az átellenes telkek, házak értékét.

Az a darab épület, a mit most emelnek, az Akadémiában alkalmazott altisztek lakása lesz. Ezek az altisztek eddig a hetvenes években készült új akadémiai épület pincéjében laktak családostul, e családokban azonban napirenden voltak a megbetegedések, mert a pincelakások meglehetősen nedvesek, hiába vannak jó magrasra építve: a homokos talaj a felszín nedvességét gyorsan leszűri a szobákba, ahol minden megpenészedik, butor és ember egyaránt. Ezért készül az új épület, a melyről érdemes megjegyezni, hogy egy olyan épületrészhez esatlakozik, a melyet

a honvédelmi minisztérium háttal építtetett volt ki az Ullői-utra, vagyis úgy, hogy a homlokzatán egyetlen ablak sincsen. Törökországban némely középkorban épült városában, Drinápolyban és Uszkübben látni ilyen ablaktalan régi házakat még, de az újabb épületeket ott sem szokás többé háttal építeni az utcá felé. Nálunk, a gyönyörű Budapesten, a legnagyobb és legszebb bulvárok egyikén, az óriás Népligetbe vivő tágas Ullői-uton, mely a huszadik században rendezendő első magyar világiállítás főközlekedő vonala lesz — Fejérváry báró izlése (egy istálló kedvéért) így honosította meg a középkori török basa-izlést. Így járul hozzá nemzeti hadseregünk fővezetősége a magyar haza fővárosának fejlődéséhez, hálából mindenesetre azért a nagylelkűségért, a miért a főváros azt a milliokat érő területet nemcsak ingyen, de a mi legöregebb hiba volt, minden telekkönyvi korlátozás nélkül — odaajándékozta a magyar tisztképzés céljaira.

Más megnyilatkozásai is vannak azonban ennek a honvédelmi miniszteri hálának. Az óriás négyszögletes terület egy másik oldalán, azon, mely az Ullői-utról derékszögben fordul a Tisztviselő-telep felé, szintén történtek építkezések a múlt években. De senki se higgye, hogy az utca képe valamit nyert ezek által. Magyaránynak tornacsarnokot építettek, hatalmas, szilárd épületet kupolával és óriás méretű kapuval, jobbról-balról szárnyépületekkel, s előtte nagy tornapályával. De mindezt úgy csinálták, hogy az ormótlan, szennyes kerítésfalak fennmaradtak, azok tövébe tették tudni

illik belülről a kerékpárpályát, és a pályatulsó oldalára csak az épületet. Már most az utcának nem jut egyéb az egészéből, mint az épületnek a háromszögletes teteje, egyéb nem látszik ki, — meg céllövési gyakorlatok alkalmával néhány ólomgolyó, mely az alacsony kőfalon át kirepül s az utcán csapódik le. Es ez természetesen csak azért van így, mert ha a csarnok a kert belsejében van, abból csak kifelé, az utca irányában lehet löni. Ha a csarnokot az utca színvonalába építették volna, s tul rajta a pályát, meg a céllövőt, akkor persze befelé lövöldöznének — de így furesább.

Eközben pedig a város az eféle szépséges viszonyok dacára föltartózatlanul fejlődik és tiz-tizenöt év alatt a három- és négyemeletes házak éppen úgy körülölelik a Ludoviceumot, mint annak idején körülvették az Ujépvületet. Az Örömvölgy-utcában már áll is egymás közelében vagy tiz darab négyemeletes bérház. El fog jönni tehát az idő minden bizonynyal, midőn fontos érdekek követelik majd, hogy a Ludovika-akadémiát éppen úgy kitelepítsék a budai hegyek közé, mint ahogy az Ujépvületbeli hadapród-iskolát kitelepítették, s akkor majd a főváros drága milliókért lesz kénytelen visszaváltani azt a területet a honvédelmi minisztériumtól, melyet hazafias föllángolásában egykor minden föltétel, beleszólás és kikötés nélkül könnyelmű lelkesedésében ingyen odaajándékozott. Eppen úgy, mint az Ujépvülettelkét, a mit szintén ingyen adtak át a 18-dik század végén, s aztán a 19-dik végén drágán váltottak meg.

Helytelen dolog, hogy a főváros tanácsa a honvédelmi minisztériummal szemben olyan engedékenynek mutatkozik a Ludoviceumi telek összes ügyeiben. Még most se lenne késő például visszakövetelni azt a szolgálmi jogát, hogy a főváros polgárainak a kert használata az ajándékozás megtörténte után egész 1884-ig szakadatlanul meg volt engedve, sőt át is járhatlak rajta. Ez harminékét évnél sokkal hosszabb időn át fönnállott és még csak tizenhét éve, hogy föl van függesztve. Az elbirtoklás a főváros részéről tehát megtörtént, a fölfüggesztés által pedig még nincs elévülve.

Ezt a szolgálmi jogot tehát okvetetlenül érvényesíteni kell, ha másként nem, pör útján. De pör nélkül belenyugodni abba, hogy a főváros belterületein egy egész városnegyvedre való óriási terület áthághatatlan kínai falként emelkedjék, ez oly nagy mulasztás volt a nyolcvanas évek tanácsitjai részéről, a miért megérdemelnék a vád alá helyezést és még az örökösüket is kártérítésre kellene miatta kötelezni.

A Ludoviceum-kert kérdését napirendre kell tűzni, ez a legkevesebb, a mit a mostani tanácstól várunk. Követelni kell, hogy először is az óriási területen keresztül átjáró utat építsenek, mely az egymástól elválasztott városrészeket összekösse. Ez az ut két részre fogja ugyan osztani a parkot, de a két rész még mindig oly óriás nagy marad, hogy benne bármiféle mezei játékokat, vagy akár olimpisi futóversenyeket rendezhetnek. S a mi legfőbb, a jó levegőt szolgálható terület egységes marad, az ifjú tisztjelöltek egészségében tehát nem esik kár a parkot átszelő közlekedő vonal által.

A másik, a mit követelni kell, az, hogy park négy oldalának hosszában keskeny mélységű, hosszukás villatlekeket hasítsanak ki s ezeket a Ludovika alapjára adják el magánfeleknek.

Ily módon a sivar piszkos földterület egy évtized múlva nyájas városrész képét ölti magára, és a közlekedést biztosító átszelő vonal által oly állapot fog létesíteni, a mely a kihelyezés költséges kényszerűségét sohasem idézi föl.

A jóléti bizottság, mely a régi telek-ajándékozások körüli könnyelmű gazdalkodás következményeit lépten-nyomon tapasztalhatja, szemet vehetne erre az ügyre és követelhetné, hogy a tanács kezden haladéktalanul tárgyalást a honvédelmi minisztériummal, sikertelenség esetében pedig indítson pört. De túrni tovább, hogy az ajándékozott területen

esupa zeg-zug rongyos viskókat, háttal álló istállókat és utcára szolgáló céllövőházakat építsenek, a legnagyobb szegény és tehetetlen meghunyászkodás.